

Lovforslag nr. L 96. Fremsat den 1. december 1983 af Svend Andersen (S), Ritt Bjerregaard (S), Arne Jensen (S), Erling Jensen (S), Kelm-Hansen (S), Tove Lindbo Larsen (S), Lerne (S) og Lissa Mathiasen (S)

Forslag

til

Lov om lån til håndværk og mindre industri

§ 1. Industriministeren kan give tilsagn om lån af statskassen til etablering, udbygning og modernisering af håndværksvirksomheder og mindre industrivirksomheder.

Stk. 2. Lånene ydes mod sikkerhed og afdrages over højst 15 år. Låntagerne kan fritages for afdrag i de 2 første år.

§ 2. Kommuner kan opføre, købe, ombygge og indrette erhvervsjendomme til udleje eller salg til håndværksvirksomheder eller mindre industrivirksomheder, når der hertil ydes lån af statskassen efter stk. 2.

Stk. 2. Industriministeren kan yde lån til kommuner til dækning af udgifterne, herunder grundudgifter, ved opførelse, køb, ombygning og indretning af de i stk. 1 nævnte ejendomme.

Stk. 3. Lånene afdrages over højst 20 år.

Stk. 4. Opnås der ved en kommunes salg af en sådan ejendom ikke dækning for den

investerede kapital, fordeles det samlede tab mellem staten og kommunen med halvdelen til hver.

§ 3. Lånene forrentes med en af industriministeren fastsat rente.

§ 4. Til bistand ved administration af loven nedsætter industriministeren et rådgivende udvalg, hvori sagkundskab på det pågældende erhvervsområde er repræsenteret.

Stk. 2. Industriministeren fastsætter udvalgets forretningsorden.

§ 5. Lov nr. 211 af 28. maj 1975 om lån til håndværk og mindre industri, som ændret ved lov nr. 471 af 14. september 1977, ophæves.

§ 6. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

De gældende regler om lån til håndværk og mindre industri findes i lov nr. 211 af 28. maj 1975 (jfr. Folketingstidende 1974-75 (2. samling) forhandlingerne spalte 1326, 3574, 5250 og 5359, tillæg A sp. 2355, tillæg B sp. 439 og tillæg C sp. 299), som ændret ved lov nr. 471 af 14. september 1977 (jfr. Folketingstidende 1976-77 (2. samling) forhandlingerne spalte 5882, 5915, 6270 og 6621, tillæg A sp. 5227, tillæg B sp. 1101 og 1281 samt tillæg C sp. 703).

Ifølge 1975-loven kunne der i hvert finansår gives tilsagn om lån inden for et beløb af 40 mill. kr. til udbygning og modernisering af håndværksvirksomheder og mindre industrivirksomheder. Ved lovændringen i 1977 åbnedes der adgang til at give anlægslån også til etablering af sådanne virksomheder. Lovændringen medførte endvidere, at tilsagnsrammens størrelse herefter fastsattes i de årlige finanslove.

I finansåret 1981 var der afsat 97,5 mill. kr. til formålet, og i 1982 var der afsat 135 mill. kr., heraf 15 mill. kr. til nyetableringer og nyetablerede virksomheder.

Bevillingsrammen blev for 1983 nedskåret til 115 mill. kr., hvilket har medført en mere restriktiv udlånspolitik.

I de første 8 måneder af 1983 er der givet tilsagn om 39 lån på i alt 5.950.000 kr. til nyetableringer og 355 lån på i alt 67.310.000 kr. til udvidelser i eksisterende virksomheder.

Om udlånsvirksomhed i henhold til den gældende lov henvises til redegørelser for 1981 og 1982 afgivet af direktoratet for egnsudvikling, der administrerer ordningen.

Den hidtidige ordning har fungeret tilfredsstillende, men erfaringerne fra de forløbne år har vist, at der er behov for en særlig indsats for at få flere samfundsmæssigt interessante virksomheder sat i gang.

Der har foreligget en række forespørgsler om muligheden for at opnå statslig bistand til opførel-

se af såkaldte iværksætterhuse eller -centre, delvis på kommunalt initiativ.

Kommunal medfinansiering af projekter med erhvervmæssigt formål kan imidlertid kun ske med særlig lovhjemmel, og en sådan hjemmel findes i dag i egnsudviklingslovens § 9, jfr. lov nr. 219 af 7. juni 1972.

Egnsudviklingslovens § 9 er ikke i almindelighed en egnet hjemmel til formålet, allerede fordi behovet for en sådan finansieringsordning ikke er begrænset til egnsudviklingsområderne.

Spørgsmålet om oprettelse af en særlig finansieringsordning for erhvervsjendomme til nyetablerede mindre virksomheder har tidligere været drøftet med erhvervenes og de kommunale organisationer, der har givet udtryk for en positiv interesse for etablering af en sådan ordning byggende på princippet om en blandet statslig og kommunal lånefinansiering gældende for hele landet.

Det foreslås derfor under den bestående låneordning for håndværk og mindre industri at skabe hjemmel for en kombineret statslig og kommunal finansieringsordning med henblik på tilvejebringelse af egnede og relativt billige erhvervslokaler til mindre - fortrinsvis nyetablerede - virksomheder.

Lovforslagets § 2 bygger på samme principper som i egnsudviklingslovens § 9, men afviger på enkelte punkter fra denne bestemmelse.

Lovforslagets gennemførelse vil få visse administrative og finansielle konsekvenser for kommunerne. De kommunale merudgifter kan i de første år efter lovens ikrafttræden skønsmæssigt anslås til ca. 2. mill. kr. årligt. Hertil kommer de statslige udgifter til en opretning af den samlede ramme, så denne i 1984 kommer op på 175 mill. kr.

Lovforslaget vil ikke have konsekvenser for den statslige administration. Det vil medføre en øget arbejdsbyrde for direktoratet for egnsudvikling, men en forøgelse af personalet skønnes dog under hensyn til den løbende rationalisering af direktoratets arbejde at kunne undgås.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til stk. 1

Med visse redaktionelle ændringer svarer de foreslåede bestemmelser til bestemmelseerne i den gældende lovs § 1.

Efter ændringerne af næringsloven i 1966 og 1972 er afgrænsningen mellem servicevirksomheder på den ene side og håndværks- og industrivirksomheder på den anden side ikke længere så skarp som tidligere. Som følge heraf er der i forbindelse med administration af loven af og til opstået problemer med afgrænsning af lovens dækningsområde. I lyset af den teknologiske udvikling giver man i enkelte tilfælde lån til visse former for servicevirksomheder, som har et sådant præg, at de naturligt kan sidestilles med industrivirksomheder.

Til stk. 2

Bestemmelsen i den gældende lov om rentefastsættelsen foreslås flyttet, jfr. lovforslagets § 3.

Bortset derfra svarer forslaget bestemmelser til den gældende lovs § 2.

Til § 2

Til stk. 1

Som nævnt under almindelige bemærkninger, har der vist sig at være behov for en særlig finansieringsordning til fremskaffelse af egnede og relativt billige erhvervslokaler til visse grupper af mindre virksomheder. Dette gælder navnlig for de såkaldte iværksættere, hvilket her vil sige mindre virksomheder, som ønskes etableret eller er nyetablerede, men endnu ikke har fundet egnede lokaler.

Ordningen forudsættes endvidere at kunne anvendes i forbindelse med genhusning af udsanerede håndværks- og mindre industrivirksomheder.

Det forudsættes, at der er tale om konkurrence-dygtige virksomheder og fortrinvis virksomheder, der er beskæftigelseskabende, eksporterende, importkonkurrerende, eller som repræsenterer tekniske nyskabelser.

Det vil endvidere være muligt at opføre eller indrette en ejendom til brug for flere virksomheder til udleje eller salg, f.eks. efter ejerlejlighedsprincippet. Antallet af enheder i en sådan ejendom bør dog være ret begrænset og bl.a. afhænge af forholdene i det større eller mindre bysamfund, hvor ejendommen er beliggende.

For at undgå at en ejendom står tom i længere tid med deraf følgende tab af lejeindtægt for kommunen, må det i princippet forudsættes, at kommunen på forhånd har sikret sig en eller flere egnede virksomheder som lejere eller købere af ejendommen.

Der må være tale om generelt anvendelige erhvervslokaler, anskaffessummen skal være rimelig og projektet hensigtsmæssigt. Leje- og salgsvilkår skal kunne godkendes af direktoratet for egnsudvikling, som også afgør, om foreslåede brugere opfylder forudsætningerne for at kunne leje eller købe lokalerne.

Til stk. 2

Der skal efter forslaget kun gives lån til anlægsudgifter og kun i forbindelse med opførelse, køb eller ombygning og indretning af erhvervslokaler. Lån til finansiering af virksomhedens anskaffelse af maskiner og andet udstyr kan allerede ydes efter § 1. Driftsfinansieringen må være sikret på anden måde.

Der vil ikke kunne gives lån til beboelseslokaler, som måtte være knyttet til erhvervslokalerne.

Statslånene ydes med indtil 75 pct. af anlægsudgifterne, således at kommunen indskyder det resterende beløb på vilkår, der svarer til statslånets.

Til stk. 3

Lånene vil normalt blive ydet med en løbetid på 15 år, hvilket svarer til den maksimale løbetid for lån, der i henhold til § 1 ydes til virksomheder. Da lånene i byggeperioden bør kunne udbetales a conto, således at første afdrag først betales efter, at hele lånet er udbetalt, vil løbetiden regnet fra første a conto-betaling ofte ligge over 15 år, men vil dog altid kunne holdes inden for 20 år.

Til stk. 4

Den foreslåede bestemmelse svarer til en bestemmelse i egnsudviklingslovens § 9. Uden denne bestemmelse ville kommunen have den fulde risiko for tab i forbindelse med salg.

Den foreslåede bestemmelse medfører bl.a., at statens risiko ville forøges, hvis der i strid med det i bemærkningerne til § 2, stk. 1, nævnte princip opførtes eller købtes ejendomme, uden at der var sikret egnede lejere eller købere, idet risikoen, for at kommunen måtte sælge ejendommen til under kostprisen, derved ville forøges.

Det er kommunen, der bærer den fulde risiko for manglende lejeindtægter, hvis ejendommen i perioder ikke kan udlejes.

Der skal kunne gives en lejer køberet til lokalerne, dog således at køberetten normalt ikke kan gøres gældende, før virksomheden har være drevet på det pågældende sted i mindst 3 år.

Forslagets bestemmelse svarer til bestemmelsen om rentefastsættelsen i den gældende lovs § 2, idet dog bestemmelsen om et særligt administrationsbidrag er bortfaldet.

Til § 4

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændrin-

ger til den gældende lovs § 3.

Til § 6

Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i den gældende lovs § 5, dog således at det nu bestemmes, at loven ikke gælder for Færøerne.

Den gældende lov undtog ikke Færøerne, men loven har aldrig været sat i kraft på Færøerne.